

der er taget paa det med varsom Haand, om end jeg tror, at Tabet af den Sum, som tidligere har kunnet tildeles Bestyrerne ved disse Skoler i Lighed med Lærerne som et Slags Tillæg til deres Løn, under de nuværende Forhold forskellige Steder vil føles i ret høj Grad. Men jeg indrømmer, at disse Skoler naturligvis maa gaa ind under de almindelige fælles Kaar. Jeg vilde dog gerne udtale min Glæde over, at jeg ogsaa har set et enkelt Eksempel paa, at man i Ministeriet har en Følelse af, at den omtalte Lov vistnok snart maa revideres, idet der i Sommer fra Ministeriet blev rettet en Henstilling til Næstved Kommune om ikke at etablere Mellemskolen i dens nuværende Form. Jeg gaar ud fra, at det var et Udtryk for, at man mente, der inden føje Tid paa en eller anden Maade vilde blive rørt ved denne Sag.

Mens jeg er ved Skolevæsenet, vil jeg gerne nævne, at der fra den højtærede Handelsministers Side er Bestræbelser fremme for at komme til en Omorganisation af det nuværende Handelsskolevæsen. Dette er for Tiden delt i et Helaarskursus og et Halvaarskursus, som begge ere Dagkursus, og saa en 3-aarig Aftenundervisning. Naar nu disse Forhold skulle tages under Overvejelse, vil jeg henstille til den højtærede Handelsminister, om det ikke kunde tænkes, at man fik en Forbindelse i Stand mellem Aftenskolerne, som Handelslærlingene hyppigt besøge, og Dagskolerne, saaledes at der kunde blive saa stor Overensstemmelse mellem det Undervisningsstof, som gennemgaaes i det 3-aarige Aftenskolekursus, og den første Del af Dagskolekursuset, at det lod sig gøre, at de, der havde deltaget i et 3-aarigt Aftenskolekursus, kunde gennemgaa Dagskolen i kortere Tid end 1 Aar og faa det Testimonium, som et saadant Aars Kursus giver. Jeg tror, dette vil have en ikke ringe Betydning for Handelsdagskolerne. Thi det er sikkert, at den største Del af Eleverne besøge Aftenskolerne. De Undersøgelser, jeg har formaaget at anstille, vise mig, at af ca. 6,000 Elever i Handelsskolen høre ca. 5,000 til Aftenskolerne, og jeg er tilbøjelig til at tro, at hvis det kunde lykkes at faa en Forbindelse i Stand, vilde ikke saa faa af dem, der nu standse med det 3-aarige Aftenskolekursus, føle sig drevne til at gaa videre og gennemgaa et Dagskolekursus, naar det kunde ske paa kortere Tid end 1 Aar, f. Eks. 7 Maaneder. Det vilde bidrage til, at Handelsdagskolerne fik et større Antal Elever, og, hvad der selvfølgelig her er det vigtigste, at den unge

Handelsstand fik en bedre Uddannelse. Den Tanke vilde jeg gerne henstille til den højtærede Handelsminister at tage med ind under Overvejelserne, naar disse Forhold skulle ordnes.

Jeg skal dernæst gøre nogle mere almindelige finansielle Betragtninger, dels saadanne, som knytte sig til de Udtalelser, der allerede ere faldne her i Salen, og dels mine egne Betragtninger vedrørende denne Sag. Det er fremhævet fra forskellig Side, at der i Aarene fra 1900 til 1908 — og fra en enkelt Side en lille Smule længere — raadede en optimistisk Finansbetragtning ikke blot her i Salen og indenfor Ministerierne, men i det hele taget i vort Samfund. Det er en gammel Erfaring, at naar man har en fyldt Pung, er man knap saa økonomisk, som naar Pengene ere lette at tælle; det gælder ganske sikkert baade den private og den offentlige Økonomi. Den optimistiske Stemning fandt Udtryk deri, at man øgede Statskassens ordinære Indtægter med ret betydelige Beløb ad ekstraordinær Vej. Det er sikkert alle herinde bekendt, at Livsforsikringsanstaltens Reserverfond og Statsbanernes Reserve-Pensionsfond og Landpostbudenes Reserve-Pensionsfond, tilsammen til et Beløb af henved 16 Mill. Kr., gik ind i Statskassens almindelige Beholdning, hvorefter Statskassen overtog de forskellige Forpligtelser, som disse Institutioner havde paataget sig; og det er endvidere alle her bekendt, at der i disse Aar, som fulgte bagefter en hel Række magre Aar, var en Trang baade ude i Befolkningen og som Følge deraf ogsaa herinde til at fremme en stor Del Reformer, navnlig ogsaa Byggeforetagender, af forskellig Art, som have krævet meget store Beløb, dels en Gang for alle, dels aarlig, saaledes at Udgiften paa disse Aars Finanslove viser en ganske overordentlig stærk Stigning. Det er ikke min Mening at ville komme ind paa en Kritik af disse Forhold. Jeg peger kun paa, at saaledes er det gaaet. Det er en Kendsgerning, og der er slet ingen Tvivl om, at den Udvikling, som jeg her kortelig har skitseret, have alle Sider i Befolkningen og som Følge deraf ogsaa alle her paa Rigsdagen været med til. Men det er jo ikke underligt, at denne Udvikling trods de ekstraordinære Indtægter har medført, at vi i de senere Aar ere komne ind i Vanskeligheder, og Forholdene herinde i København, Krakket og alt, hvad dermed fulgte, have naturligvis medført, at disse Vanskeligheder kom noget hurtigere, end man ellers kunde tænke sig. Men jeg vil gerne hævde den Opfattelse,